

Munkaerő-piaci jellemzők 2011 I. negyedévében

Bevezető

2011 I. negyedévében a hazai munkaerőpiac méreteit tekintve nem változott. A válság 2008 őszi kitörése óta ez volt az első olyan időszak, amikor kedvező irányú változásoknak lehettünk tanúi, a foglalkoztatottság némileg emelkedett, a munkanélküliség pedig nem nőtt tovább az előző év azonos időszakához képest. E változások elsősorban a férfiak munkaerő-piaci helyzetének javulásában érzékelhetők.

Foglalkoztatottság

2011 I. negyedévében a 15–64 éves foglalkoztatottak létszáma átlagosan 3702 ezer fő volt, 14 ezer fővel magasabb az egy évvel ezelőttinél. Az adathoz tartozó 33 ezres mintavételi hibát figyelembe véve ez a foglalkoztatottság stagnálását, illetve enyhe növekedését valószínűsíti. A korábbi években megszokott tendenciának megfelelően, döntően szezonális okokból – 72 ezer fővel kevesebben dolgoztak, mint az előző negyedévben. A 65–74 évesek közül további 31 ezren minősültek foglalkoztatottnak 2011 első negyedévében.

A 15–64 éves népességre számított foglalkoztatási ráta 54,6%-nak felelt meg, lényegében megegyezett a tavalyi év azonos időszakos értékkel. Ezen belül a férfiak foglalkoztatási rátája 59,6%, a nőké 49,9% volt. Az elmúlt év azonos időszakához képest a 15–64 éves férfiak és nők foglalkoztatotti létszáma ellentétes irányban változott. Míg a férfi foglalkoztatottak létszáma 25 ezer fővel nőtt, ami 0,4 százalékpontos foglalkoztatási-rátánövekedést eredményezett, addig a nők foglalkoztatási rátája – a 12 ezer fős létszámcsökkenés mellett – lényegében nem változott.

2010 első negyedévéhez képest legnagyobb arányban a 30–34, 45–49 és az 50–54 éves foglalkoztatottak létszáma csökkent, ebből az első két korcsoportba tartozóké 19, illetve 12 ezer fővel, és jellemzően a nőkre koncentrálódva. Az 50–54 éves korosztályban 29 ezerrel volt alacsonyabb a foglalkoztatottak száma, mint az előző év azonos időszakában, részben a demográfiai folyamatok alakulásával magyarázhatóan. Ugyanakkor a 35–39 évesek között 14, az 55–59 évesek esetében 34 ezer fővel nőtt a foglalkoztatottak létszáma. Az elmúlt években folyamatosan emelkedett az 55–59 éves foglalkoztatottak száma és aránya, a nyugdíjkorhatár emelkedésével és a nyugdíjkorhatár előtti nyugdíjba vonulás lehetőségének korlátozásával összhangban. A változás a két nem nyugdíjkorhatárának emelése és egységesítése miatt a nőket jobban érinti, mint a férfiakat. A 2011. január 1-jével hatályba lépett törvény, mely a nőknek 40 éves munkaviszony megléte esetén életkoruktól függetlenül teljes összegű nyugdíj melletti nyugdíjba vonulást tesz lehetővé, várhatóan már a közeljövőben érdemben befolyásolni fogja az idősebb női korosztályok foglalkoztatási jellemzőit.

2010 I. negyedévéhez viszonyítva az egyetemest végzett foglalkoztatottak létszáma 4,6%-kal, a főiskolát végzettké 6,2%-kal nőtt, a középiskolai végzettségűeké nem változott, míg 1,3%-kal csökkent a szakiskolát, szakmunkásképzőt végzettké, közel 6%-kal pedig a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezőké.

2011 I. negyedévében a foglalkoztatottak létszámának növekedése a mezőgazdasági és az ipari szektorra koncentrálódott, csökkent viszont a

szolgáltatási szektorban dolgozóké. A férfiak létszáma mindhárom szektorban nőtt, a nőké az első két szektorban lényegében stagnált, míg a szolgáltatási szektorban 20 ezerrel kevesebben dolgoztak, mint egy évvel korábban. Az ipari szektoron belül 2010 I. negyedévéhez képest az adathoz tartozó mintavételi hibánál nagyobb volt a létszámnövekedés a számítógép-, elektronikai, optikai termék gyártása és a járműgyártás ágazatokban.

A részmunkaidőben foglalkoztatottak aránya a foglalkoztatottakon belül továbbra is nagyon alacsony (mindössze 6% körüli), jóllehet számuk az elmúlt egyéves időszakban 11%-kal nőtt. A határozatlan idejű munkaszerződéssel rendelkező alkalmazottak száma 38 ezer fővel, aránya 1,3%-kal nőtt, a bizonytalanabb munkavállalói státusúnak számító, határozott idejű szerződéssel dolgozók száma mintegy 21 ezer fővel csökkent.

Munkanélküliség

2011 I. negyedévében a munkanélküliek száma 490 ezer fő volt, 8 ezer fővel kevesebb, mint egy évvel korábban (a változás jóval a mintavételi hiba határán belül maradt).

A munkanélküliségi ráta kismértékben, 11,8%-ról 11,6%-ra csökkent. 2010 I. negyedévéhez képest a munkanélküli férfiak létszáma mintegy 10 ezer fővel csökkent, a női munkanélküliek létszáma lényegében szinten maradt. A munkanélküliségi ráta értéke így a férfiaknál 0,5 százalékponttal csökkent, a nőknél lényegében megegyezett az egy évvel korábbival. A férfiakat 12,0%-os, a nőket 11,1%-os munkanélküliségi ráta jellemezte 2011 I. negyedévében. A szezonális hatásokból következően a munkanélküliségi ráta értéke 0,8 százalékponttal magasabb volt a 2010 IV. negyedévinél.

A fiatalokat továbbra is magasabb munkanélküliségi ráta jellemzi, mint az idősebb korcsoportokat, ugyanakkor kedvező változásnak tekinthető, hogy leginkább körükben csökkent a munkanélküliek száma és a munkanélküliségi ráta értéke. A 25–29 éves munkanélküliek száma egy év alatt közel 15 ezer fővel lett kevesebb, munkanélküliségi mutatójuk 2,5 százalékponttal 13,7%-ra mérséklődött. Az 55–59 éves korosztály megváltozott helyzetét jelzi, hogy ebben a korcsoportban nemcsak a foglalkoztatottak száma emelkedett jelentős mértékben, hanem a munkanélküliek is. Az utóbbiak létszáma mintegy 30%-kal (9 ezer fővel) nőtt, munkanélküliségi rátájuk 8,2%-ról 9,5%-ra változott. Az 55–59 éves férfiak munkanélküliségi rátája 2,1, a nőké 0,6 százalékponttal emelkedett az elmúlt egy évben. Ez elsősorban azzal magyarázható, hogy ezen korosztályok választási lehetőségei szűkültek a munkaerőpiacon kívül maradásra, így az előző évekhez képest egyre nagyobb arányban keresnek munkát, és minősülnek munkanélkülinek.

2010 I. negyedévéhez képest csökkent (10,5%-kal) a legfeljebb másfél éve, és nőtt (25%-kal) az annál hosszabb ideje munkát keresők száma, azaz további arányeltolódás történt a tartós munkanélküliség felé. Ezen belül különösen nehéz a helyzete azoknak, akik a két éve vagy hosszabb ideje munkát kereső százezren felüli létszámú sokasághoz tartoznak. Ezeknek az ún. igen tartós munkanélkülieknek az összes munkanélkülin belüli aránya az egy évvel korábbi 19,8%-ról időközben 25,5%-ra nőtt.

Inaktívak

A 15–64 évesek között 2011 I. negyedévében 2582 ezren minősültek inaktívnak, lényegében ugyanannyian, mint egy évvel korábban, ami a megfelelő korúak 38,1%-át jelenti. A nyugdíjrendszer már említett változásának a munkaerő-piaci hatásával magyarázható, hogy az 55–59 éves inaktív nők száma egy év alatt 25 ezerrel csökkent, inaktivitásuk 7,1 százalékponttal mérséklődött.

A gazdaságilag inaktívakon belül az ún. passzív munkanélküliek¹ csoportjába 2011. I. negyedévben 140 ezer fő tartozott. Az előző év azonos időszakánál 18 ezer, az előző negyedévinél 21 ezer fővel magasabb a létszámuk.

A munkaerőpiac főbb területi jellemzői

2011 I. negyedévében a régióknak foglalkoztatási és munkanélküliségi ráta szerinti sorrendje a korábbi időszakokra jellemzőhöz hasonló, így továbbra is az észak-magyarországi és az észak-alföldi régió van a legkedvezőtlenebb, a közép-magyarországi, a közép- és nyugat-dunántúli régió a legkedvezőbb helyzetben. Az elmúlt év azonos időszakához képest jelentősebb változás – a régiók között egyedülként – a Közép-Dunántúlon történt. A térség foglalkoztatási rátája 2,7 százalékponttal 52,3%-ra emelkedett, a munkanélküliségi ráta pedig 2,0 százalékponttal, 9,6%-ra csökkent.

A többi régióban a foglalkoztatási és munkanélküliségi ráta értékében történt elmozdulás egy százalékponton belül maradt.

Helyünk az Európai Unióban

Az uniós összehasonlításra rendelkezésünkre álló 2010. IV. negyedévi adatok szerint a 15–64 éves népességre számított 55,8%-os foglalkoztatási ráta a tagállamok között az egyik legalacsonyabbnak számít, 8,4 százalékponttal elmarad az Európai Unió 27 tagországára publikált átlagtól. Ezen belül a férfiak foglalkoztatási szintje kiugróan alacsony (60,9%), míg a nőkre jellemző 50,8%-os értékkel a tagországok rangsorának alsó harmadában vagyunk.

A 15–64 éves népességben belül a részmunkaidőben foglalkoztatottak 5,7%-os aránya nemzetközi összehasonlításban rendkívül alacsonynak mondható, a közösségi átlag harmadát sem éri el (18,6%). A részmunkaidős állások alacsony száma a kedvezőtlen foglalkoztatási ráta egyik magyarázó tényezője. (Az ún. egyenértékes létszámból számított foglalkoztatási ráta tekintetében, legalábbis, ami a nőket illeti, a teljes foglalkoztatási rátára jellemzőnél lényegesen kedvezőbb helyezést foglalunk el az uniós tagországok rangsorában.)

A határozott idejű munkaszerződéssel dolgozó alkalmazottak aránya 9,8%-os volt, ezzel az értékkel a nemzetközi összehasonlításban a középmezőnyhöz tartozunk.

Magyarország a tartósan magas munkanélküliségi szintet mutató tagállamok között van, 2010. IV. negyedévi 10,9%-os munkanélküliségi rátája 1,3 százalékponttal haladta meg az uniós átlagot.

Hazánkban 2010 utolsó negyedévében a 15–64 éves népesség 37,4%-a minősült inaktívnak, ez 8,5 százalékponttal magasabb volt, mint az EU-27 átlaga.

¹ Azok, akik azért nem kerestek munkát, mert úgy gondolták, hogy végzettségük, koruk, szakmájuk vagy a munkaerőpiac állapota miatt úgysem találnának.

További információk, adatok (linkek):

[Táblázatok](#)
[stADAT-táblák](#)
[Módszertan](#)

Elérhetőségek

rita.varadi@ksh.hu
 Telefon: (+36-1) 345-6468
[Információs szolgálat](#)
 Telefon: (+36-1) 345-6789
www.ksh.hu